

Kovács Istenke és a Tenger

Kovács Istenke most arra gondol, hogy még sohasem látta élőben a Tengert, s akár egy régen elveszített vagy sosemvolt végtag helye, viszket neki ez a hiány, ez a tengertelenség. Félre ne értsd, kedves Olvasó, nem a hatalmas víztömeg látványa hiányzik Kovács Istenkének, sokkal inkább azt a különbséget szeretné teresülve látni, ami a vajdasági magyar író-t más-sá teszi az anyaországi magyar íróhoz képest.

Tán hasonlatos ez az érzés ahhoz, ahogyan a csecsemő vágyik vissza az anyaöl melegébe (Hess, Herr Freud! Hess!), vagy ahogyan a fecskék vágy-ják déli szelek cirógatását, ha közeledik a nyárutó. Kovács Istenke minden porcikájával vágyik rá, hogy ott legyen, hogy beléköpjön a zajló Azúr-ba, majd azt mondja, most már férj és feleség vagyunk. (Akár boldogult gyerekkorában mondta annak a lánynak egy újvidéki homokozóban. Ő hétéves volt, a lány hat, talán, s azt hitték, testnedveik ilyen módú elegyí-tésétől mindörökre elválaszthatatlanok lesznek.) És folytatná még, hogy ezután mindig együtt leszünk; csillagot reggelizünk, napfényt ebédelünk, és sós vizet vacsorálunk. Vagy csak vizsgálná a hullámok természetét – a Tenger időnfelettségét. Vannak hullámok, amelyek már egy századdal előbb elindultak valahonnan, s még mindig úton vannak – például erre gondolna. Meg arra, hogy minden, ami a Nap alatt fellelhető, bár lát-szólag minden mástól eltérő természetű, mégiscsak a Teremtő képmására teremtett. Így a Tenger hullámai is hasonlóak lehetnek az emberi gon-dolathoz: egy részük felületi, mások a mélyből fakadnak, lehetnek azután magányosak vagy gyakoriak, véletlenszerűek, ringatók, szimmetrikusak és aszimmetrikusak vagy éppen periodikusak.

Napjában többször odajárulna a *Nagy Víz* elé, s lelkét úgy fektetné a langyos fövényre, akárha imádkozna.

De a Tenger messzire van, a Tenger hegyeken túl van. Húgyszagú má-sodosztályú kocsik visznek oda, koszos ablakukból nézve a táj is mosdat-lan, piszkosszürke.

Ejtőzés

Az angyaloknak már *az idők kezdete* óta kedvelt tevékenysége az úgynevezett *ejtőzés*. Eme kijelentés persze számos kérdést vet fel: hogy például mióta léteznek angyalok, s „az idők kezdete” ugyan megegyezik-e azzal az ominózus történnel, amit a Bibliából Teremtésként ismerünk? Ezekre a kérdésekre is illő lenne választ adnunk, ám mi most az illetet a szőnyeg alá söpörve, inkább az ejtőzésről beszélünk.

Az ejtőzés, finoman fogalmazva, illegális tevékenység odafönn, a Mennyekek országában. Köztudott, hogy az angyalok Istenke szolgálóként, kizárólag az ő ügyében eljárva cselekszenek – egyszóval nem rendelkeznek az emberhez hasonlóan ennen sorsuk irányításának lehetőségével. Időről időre mégis kísértálnak arra a semmicske sávra, melyet a Mennyeszág peremének neveznek, lábujjhegyen osonva a keskeny párkányon, akár egy titkolt szerető, aki a nő becsületét és saját rongyos életét menekíti a hazaérkező férj elől, s kitárt karral vetik magukat alá a mélységbe.

Van ennek az egésznek valami kis ironikus bája – a Mennyekek biztonságából a földi lét bizonytalanságába zuhanni. Akárha hídról ugora le az ember, és hagyná, hogy utoljára átjárja őt a kora október szele – állítólag vannak megbízható mérések, melyek szerint az ős kezvez leginkább öngyilkosnak és forradalomnak egyaránt –, nyakába tekeredjen, mint egy nehéz, kötött sál, és azután mintha épp ettől a sáltól menekülve dobná oda magát a *Nagy Professzornak*: a Halálnak.

Így adja át magát az angyal a földi létezésnek. Így landolt Kovács Istenke gondosan fésült pázsitján Dide is, hogy azután megtanítsa őt mindenféle titkos mennybéli tudományra, de főként a szavak művészetére. Mert Kovács Istenke Didétől tanulta meg, hogy a jó szó, melyet még nem valósítottak meg, minden szűz lehetőséget magába zár, és több mint a jó tett, melynek kimenetele kétes, hatása vitás. Általában a szó mindig több mint a tett.

Kovács Istenke azután a szavak megszállottjává lett. Dacára annak, hogy kora már régen nem hitt a szavak efféle mágikus hatásában. A szövegduzzasztó a társadalom szemében szegény bolonddá vált – shakespeare-i bolonddá, aki nem törődve ennen együgyűségével, sem a világ bajjával, könnyedén tudja odavetni az igazat; fizetsége egy-két könnyed kacaj, néhány félrehúzott száj, lomha kezek egymáshoz verdesése.

Dide mindazonáltal hitt abban, hogy egyszer a szavak visszakapják varázsukat. Fél szemével ennek a pillanatnak az érkezését leste, a másikkal pedig a Mennysorság kapuját kémlelte, mert bizony vágyott már vissza a Teremtő udvarába.

Kovács Istenke pedig csak írt, ontotta magából a szebbnél szebb szavakat, mondatokat... Írógépe kattogása mögül néha kitekintett; de arról egy szót sem szólt, hogy Dide valójában ott, az ő udvarában igencsak nagy becsben tartott vendég. *Egy nagy ismeretlen Úr...* etc. etc. Tudjuk jól.

Kovács Istenke és a végzetes haptic

A Keleti pályaudvarnál egy kínai lány Kovács Istenke nyakába tüsszentett. Mintha egy finom, apró lyukú virágpermetezővel spriccelt volna oda. Olyan vérpezsdítő volt ez a meleg, kissé nyákos lehelet, akár egy csók. Nyaki becsókolás. És erről a hapticról édesanyja jutott eszébe. Pontosabban az édesanyja emlékezete – hisz' édesanyját, a szépséges Jasminát csak apja történeteiből ismerte. Meg egyáltalán mindenről csak úgy és annyit tudott, mint egy mezei krónikaíró, és ezt soha nem is sajnálta. Azt vallotta, semmiről sem kell többet tudni, mint amennyi feltétlenül szükséges.

Ugyan miért kellett volna tudnia Kovács István és Jasmina határtalan szerelméről? Miért kellett volna hallania a halálos ágygá feslett nászággyról, az édesanyja utolsó szavairól? S miért kellett volna számon tartania teste minden előnyét és aránytalanságát, melyeket összevethetne az anya idealizált emlékképével?

Most mégis emlékezett mindarra, amit az évek során édesapjától halott. Látta maga előtt Jasminát, amint végigsétál az újvidéki Csehov utcán; tipegését alig hallani az utca kövén, akárha angyal suhanna el a légiesen könnyű szombat délutánban. Elhaladtában minden férfi utána fordul – érzik az angyali jelenlétet. Látta Kovács Istvánt, aki alázatosan követte az angyal minden lépését, és otromba cipője kopogásával apró emlékeztetőket morzézott az anyagi világról. És hallotta a vászonsuhogásba csempészett angyali kacajokat. Végül eszébe jutott az is, ha a szépséges Jasmina akkor, az ő születése napján nem leheli ki lelkét, talán most úgy élhetnének együtt, mint egy boldog család. A Kovács család. Az igazi.

Most, miközben Kovács Istenke a parányi nyálcseppeket eldörzsöli tarkóján, arra gondol, hogy talán nincs is végzetesebb dolog a világon egy tüsszentésnél. Egy régi héber legenda szerint például a legelső időkben az ember egész életében csak egyetlenegyszer tüsszentett, de akkor is bele kellett halnia. A Mindenható azonban később engedményeket tett, és Jákobnak megengedte, hogy annyit tüsszenthet életében, amennyit akar, és mégse pusztul el tőle. Ennek ellenére a tüsszentés általi halál félelme fenemód tanyát vert az emberben, s akárhogyan hessegette, az egyarasznyit sem tágitott tőle. Ezért üdvözölték azután egymást az „Egészségére!” felkiáltással ilyen *félelmetes* alkalmakkor.

De ennek a kínai lánynak hiába is mondaná, hogy *Egészségére!*, úgysem értene – mert sohasem hallott erről a legendáról, s ettől ez a helyzet egy kicsit tán úgy hat, mintha nem ismerné magát a halált sem. Csak emlékeztetne rá. Mintha ott, a Keleti pályaudvarnál ezt prűszkölte volna Kovács Istenke nyakába: *memento mori*.